

Vēstures lappuses pārskirstot...

Talsu Galvenās bibliotēkas
vēsturisks apskats
pastāvējanas 90 gadu jubileju sagaidot

Priekšvēsture.

Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība Ilze Kriķe (studiju darbs LU)

Vēstures avotos kā vecākā Talsu aprinķa bibliotēka minēta Talsu Sadraudzīgās biedrības bibliotēka.

Grāmata „Talsu novads” vēsta, ka 1884.gada 21.jūlijā vācieši Talsos nodibinājuši Sadraudzīgo biedrību un uzaicinājuši iestāties tur arī latviešus, kuri tomēr (kopskaitā 56 personas)tai pat laikā griezušies pie Kurzemes Gubernas pārvaldes ar lūgumu atļaut Talsos dibināt vēl vienu Sadraudzīgo biedrību. Pēc pāris dienām saņēmuši atbildi, ka lūgums noraidīts, jo Talsos jau esot viena Sadraudzīgā biedrība.

Pēc gada šis mēģinājums atkārtots, un beidzot – 1887. gada rudenī pienācis paziņojums, ka toreizējais Krievijas iekšlietu ministra biedrs ar 1887.gada 17.septembra rezolūciju atļāvis dibināt vēl vienu Sadraudzīgo biedrību.

Biedrības statūti vēlāk pārstrādāti 1909., 1923. un 1935.gadā, kad notika apvienošanās ar Talsu latviešu jaunatnes savienību.

Biedrības pirmajos statūtos esot ierakstīti arī šāda veida noteikumi:

- sievietes biedros nav uzņemtas, bet 1909.gada statūti dod arī sievietēm tiesības iestāties biedrībā
- 1923.gada statūti noliedz biedrībā uzņemt sveštautiešus, kas agrāk nebija sacīts.

Talsu Sadraudzīgā biedrība jau pašā sākumā attīstījusi strauju darbību –

pēc Kultūras Fonda norādījumiem iekārtota bibliotēka, noorganizēts koris, simfoniskais orķestris un dramatiska trupa.

Biedrība katru gadu rīkoja gada sapulces, kur sprieda par savām veiksmēm un neveiksmēm.

Tīcs Dzintarkalns „Notikumi un ainas no Talsu un apkārtnes dzīves”

161. lpp. Vēl jāapskata viens nams Vec-Talsu pusē. Šis stāv pretī Ābraama krogam un vēl garā frontē stiepjas gar tirgus laukumu.... Aiz šām istabām ar logiem uz Lielo ielu, ar ieeju no zāles caur tumšu priekšstelpu 2 istabas bij noīrejusi Talsu latviešu sadraudzīgā biedrība (bij vēl vācu sadraudzīgā biedrība, t.i. vācu klubs, dib.

1885.g., bet latviešu sadraudzības biedrība dib. 1887.g.).

Še bij ierīkots (lat-viešu) lasāms galds ar laikrakstiem, un biedriem arī bij kluba vakari.

Grosse Strasse am kl. Markt

Tīcs Dzintarkalns „Notikumi un ainas no Talsu un apkārtnes dzīves”

161. lpp. Bet nākošā gadā (1888.g.) jau latviešu biedrība no šīm telpām izvācās
un pārgāja uz Grunska viesnīcu, kur tai bij vairāk telpu
(Grunskā viesnīca Mīlenbaha un Lielās ielas krustojumā nodegusi 1905.gada decembrī).

Skolotāja, pensionāre Valda Zariņa atceras:

„Latviešu Sadraudzīgās biedrības jauno namu atklāja 1912.gada 5.janvārī. Nama augšā atradās bibliotēka. Bijis daudz labu grāmatu, kuras nēmuši lasīt arī laucinieki. Bibliotēka aizgāja bojā 1.pasaules kara laikā, kad nama telpās bija apmetušies vācu karavīri. Skolotājas Zariņas tēvs nēmis lielu daļību bibliotēkas veidošanā.

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe (studiju darbs LU)*

Kā liecina 1915.gada “Jaunās Avīzes” 22 numurs, 22.februārī tika
noturēta Talsu Sadraudzīgās biedrības sapulce, kur bez citiem
jautājumiem tika apspriesta arī bibliotēkas darbība.

Raksta autors ar kriptonīmu Krams vēsta, ka biedrības revidenti un
daži biedri ir neapmierināti, ka bibliotēkā nekārtīgi tiek izdotas
un turētas grāmatas, gada laikā nav iegādātas jaunas grāmatas,
lai gan jaunu sējumu iegādei bijis paredzēts iztērēt 113 rubļu, uz
ko sanēmuši atbildi, ka no tās summas esot samaksāts parāds ,
kas iekrājies bibliotēkai no agrākiem laikiem. Vairāki biedri šai
sakarā aizrāda , ka budžetā minētā summa – 25 rubļi ,priekš
bibliotēkas ir pārāk maza, tāpat ir nepieciešama lasītava. Šajā
sapulcē jautājums par lasītavu tika atcelts.

Vēsture.

*No Talsu pilsētas domes protokoliem
(konspektējis skolotājs Benito Grošus)*

1920. gada 13. decembra sēdē :

*,,Nolemj ierīkot pilsētas brīvbibliotēku, aicinot iedzīvotājus ziedot
bibliotēkai grāmatas.*

*Nolemj atskaitīt 15% no iekasētā izrīkojuma nodokļa jaunās
bibliotēkas vajadzībām.”*

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe
(studiju darbs LU)*

Jaunā bibliotēka savos darbības sākumos atradās pilsētas valdes namā

Rīgas ielā 2. Bibliotēkai ierādīta telpa bija pavisam maza – 14 kvadrātmetri, dokumentos norādīta pat tās kubatūra – 18 kubikasis. Drīz vien bibliotēkā iekārtots lasāmais galds. Grāmatas izsniegtas bez maksas 2 reizes nedēļā pa divām stundām. Līdzekļus bibliotēkas uzturēšanai devusi pilsētas valde un Kultūras Fonds. Piešķirto līdzekļu pamatā bijis tā saucamais izpriecas nodoklis, kas radies no dažādu organizāciju rīkoto pasākumu ienākumiem. Daudzas organizācijas lūgušas šo nodokli atcelt, bet , tā kā izpriecas nodoklis bijis galvenais bibliotēkas ienākumu avots, tad šie lūgumi nav ņemti vērā. Lasītava pie bibliotēkas nepastāvēja telpu un līdzekļu trūkuma dēļ.

*Jaunā bibliotēka sākotnēji atradās pilsētas valdes ēkā Rīgas ielā 2
(tagad Milenbaha iela)*

Natālija Meijere
vadīja bibliotēku no 1925. – 1927.gadam

Sākumā bibliotekāra pienākumus veicis **Ernests Štrauss (1920 – 1925)**,

bet drīz vien to uzņēmusies pamatskolas skolotāja

Natālija Meijere (1925- 1927).

*Talsu Galvenā bibliotēka 1920-2000
(izdevumu rakstījusi S. Skromule)*

Lai klūtu par Talsu bibliotēkas lasītāju, bijis vajadzīgs respektējams galvotāja paraksts.

Par to stāsta arī bibliotēkas lasītājs Ansis Liepiņš
(no 1928.-1931.gadam bibliotēkas vadītājs) savās atmiņās :

„Un tā es kļuvu par Talsu bibliotēkas lasītāju. Man vajadzēja iesniegt attiecīgu pieteikumu ar galvojumu, kā lasīšanai saņemtās grāmatas nenozaudēšu, bet atnesīšu laikā atpakaļ. Grāmatas izsniedza uz divām nedēļām.

Ja nokavēja, tad bija jāmakšā neliela soda nauda. Parasti izsniedza ne vairāk par divām grāmatām. Man izdeva lasītāja karti ar 213. numuru un pirmā grāmata, ko paņemu lasīt, bija brāļu Kaudzīšu „Mērnieku laiki”.

Jāpiebilst, ka par bibliotēkas lasītājiem varēja klūt tikai pilsētas iedzīvotāji.

*Pag. gs. 20-to gadu beigās bibliotēka atradās pie pilsētas valdes
Lielā ielā 31*

---

*Talsu Galvenā bibliotēka 1920 – 2000
(izdevumu sarakstījusi S.Skromule)*

1925.gada 1.janvārī bibliotēkas fondā bija 1675 grāmatas, tai skaitā arī bērnu literatūra. Bibliotēku izmantojuši 597 lasītāji. Tas ir vislielākais lasītāju skaits pirmajos 25 bibliotēkas pastāvēšanas gados.

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe (studiju darbs LV)*

1926.gada 28.augustā bibliotēkas paplašināšanai iegādātas 41 grāmata par 60 latiem.

1926.gada decembrī Jānis Rainis kļūst par Latvijas Kultūras ministru. Tuvākajos gados Talsu pilsētas bibliotēkai tiek uzdāvināta dzejnieka ģipša biste.

Tā kā pie bibliotēkas lasītava, t.i. lasāmais galds, 1927.gadā nepastāv, žurnāli tiek izsniegti noteiktā kārtībā uz mājām.

Lasītāju pieprasītākā literatūra no 1927. – 1929.gadam :

Ģeogrāfija, etnogrāfija

Eksaktās zinātnes

Praktiskās zinātnes

Daiļliteratūra

Vēsture

Dažāda rakstura

Ansis Liepiņš
vadīja bibliotēku no 1928. – 1931. gadam

*Talsu Galvenā bibliotēka 1920 -2000
(izdevumu sarakstījusi S.Skromule)*

Laikā no 1928.- 1931. gadam par bibliotēkas vadītāju strādā Ansis Liepiņš. Talsinieks Ansis Liepiņš par savu darbu un Talsiem uzrakstījis interesantas atmiņas.

Fragmenti no atmiņām :

„*Talsu pilsētas brīvbibliotēka* toreiz atradās telpās, kō patlaban aizņem prokuratūra. Ieeja bibliotēkā bija no sētas puses, pa trijām kāpnēm, garām vairāku dzīvokļu virtuvēm. Trepju telpai apakšā nebija durvju. Pati bibliotēka - neliela istaba, kādreiz laikam bijusi virtuve ar plīti un krāsni. Inventārs – skapis un daži plaukti ar grāmatām. Cik atceros, bibliotēka bija atvērta trīs reizes nedēļā pēc plkst. 18.00. 1925. gadā sāka celt pilsētas pamatskolu Gaismas ielā 1. Tika uzcelta pilsētas spēkstacija. Bibliotēka tika pārcelta uz citām telpām – Kr. Valdemāra 40 (varbūt domāts Dunkēļa nams Stacijas ielā) Atkarībā no līdzekļiem pieauga grāmatu fonds, visvairāk trūka bērnu literatūras. Vairums lasītāju bija strādnieku īaudis, un šī bibliotēka labi iederējās strādnieku rajonā”.

Tūcs Dzintarkalns „Notikumi un ainas no Talsu un apkārtnes dzīves”

295. lpp. Nākošie nami pieder Marijai un Leonam Dunkešiem – mātei un dēlam. Še pavism trīs nami: viens pie Dundagas ielas (Kr. Valdemāra iela), viens uz Dundagas un Stacijas ielas stūra un viens pie Stacijas ielas, kuru tik priekš pāris gadiem beidza būvēt. Jaunajā namā ir 4 dzīvokļi: apakšā šinī galā (uz Dundagas ielas pusī) ir kāda šuvēja , otrā bij pilsētas bibliotēka, bet nu tā izvilkusies uz Lielo ielu pie kancelejas telpām (taupības labā).

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe (studiju darbs LU)*

Bibliotēku pārceļot uz Kr. Valdemāra ielu 40 (domājams , ka Dunkeļu nami), atkarībā no līdzekļiem pieauga grāmatu fonds.

Sevišķi trūka literatūra jaunatnei. Bērnu literatūru izsniedza trešdienās, un jau ilgi pirms noteiktā laika bērni pulcējās pie bibliotēkas. Lasītāju vairums bija strādnieku ļaudis ,un tā bibliotēka labi iederējās strādnieku rajonā. 1931.gadā tika rīkota grāmatu izstāde, kura bija labi apmeklēta. Vēl no tiem laikiem

A.Liepiņam atmiņā palikusi Baltijas valstu bibliotekāru konference Rīgā, kas notika vācu valodā. Liepiņa laikā bibliotēka bija atvērta katru dienu no 16.00- 20.00. Lasītājus katru gadu nepārreģistrēja, to skaits sniedzās tūkstošos, bet aktīvi bija tikai 500-600 lasītāji. Tajā laikā bija ļoti interesanta avotu klasifikācija, piemēram, oriģinālliteratūru apzīmēja ar burtu A, tulkojumus ar B, romāni – A5, B5,dzeja A3,B3 utt. Liepiņš uz decimālo klasifikāciju nepārgāja. Katram lasītājam bija aploksnīte, kurā ielika izsniegto grāmatu pasītes. Soda naudas par neatnešanu laikā izlietoja jauno grāmatu iegādei.

Tīcs Dzintarkalns „Notikumi un ainas no Talsu un apkārtnes dzīves”

149. lpp. Pilsētas valdē strādā šādi ierēdņi: sekretārs Glemburgs (arī dzimtsarakstu nodaļas vadītājs), kas ieris Glūda Jēkabs, kas no pilsētas galvas atteicās... (arī drukātavas A/S „J. Glūda un biedri” nama īpašnieks Dārza ielā, kuru iegādājies no T. Dzintarkalna 30-gados, no 1931 – 1935.gadam bibliotēkas vadītājs), ...grāmatvede Gustiņa Klints ... un viņai kāda palīdz... tad vēl ziņnesis klībais Ansis Liepiņš – arī bibliotekārs, kuru grib likvidēt, jo palicis no kriesajiem laikiem un ieiet domē no socdēmu partijas un ir šīs partijas dūšīgākais runātājs...

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe (studiju darbs LU)*

1931.gadā pie varas nāca Pilsoniskā partija, A.Liepiņu atlaida no
darba un 1934. gadā apcietināja.

*No Talsu pilsētas domes protokoliem
(konspektējis Valsts Vēstures arhīvā Imants Tamsons)*

1932.gada 13.janvāra sēdē:

*„Ziņo, ka 1931.gadā atbrīvots bibliotekārs Ansis Liepiņš, pieņemot viņu
par kancelejistu – ziņnesi, kas tomēr nav izdarīts.”*

Tīcs Dzintarkalns „Notikumi un ainas no Talsu un apkārtnes dzīves”

152. lpp. Aiz domes sēžu istabas pa labi ir dzimtsarakstu nodaļas istaba un tālāk bibliotēka kura vienu laiku (trīs gadus) sabija īpašās telpās Stacijas ielā Dunkeļa namā, bet ,taupības dēļ pārvietota atpakaļ vecajās telpās .

Par šīm telpām 3 gadus atpakaļ pilsētas valde maksāja 60 Ls mēnesī.

Jēkabs Glūda
vadīja bibliotēku no 1932. – 1934.gadam

Viņš bija pilsētas kasieris, tipogrāfijas īpašnieks.

Bibliotēka tika atvērta 2 reizes nedēļā.

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe (studiju darbs LU)*

Kā liecina Valsts Arhīva materiāli 1932. gads bibliotēkai jaunu avotu iegādei bijis viens no smagākajiem, jo šī gada laikā nav pirkti jauni sējumi, kā arī nav neviens grāmata saņemta kā dāvinājums no kādas privātpersonas vai Kultūras Fonda. Sējumu skaits 1932. gadā bija 758 vienību liels.

*No Talsu pilsētas domes protokoliem
(konspektējis Valsts Vēstures arhīvā Imants Tamsons)*

1932.gada 7.marta sēdē:

„Bibliotekāram Jēkabam Glūdam atļauj pienemt vēl darbiniekus bibliotēkas darbu veicināšanai ārpus saviem ģimenes locekļiem.”

Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība

Ilze Kriķe (studiju darbs LU)

Uz 1933.gada janvāri ir 52 lasītāji , no kuriem jaunpienākušie bija 15 laukstrādnieki, 20 amatnieki, 12 mācību iestāžu audzēkņi, 1 ierēdnis un 4 personas, kas nav pieskaitītas ne pie kādas kategorijas.

Sējumu skaits 1933.gadā bija 769 vienību, no kurām klāt nākuši 11 dāvinājumi. Šajā gadā ir 51 lasītājs, no kuriem 9 jauni. Grāmatu apgrozība bijusi 601. No Kultūras Fonda bibliotēka saņēmusi 2 žurnālus – „Latvijas Biškopis” un „Daugava”.

Par galvenajiem trūkumiem bibliotekāri uzskata vēl neiegādāto grāmatu skapi, kuru cer iegūt no pagasta pašvaldības, kā arī jauno grāmatu trūkumu un grāmatu slikto iesiešanu.

Ziņu par 1934.gadu nav, jo Valsts Vēstures arhīva materiāli par šo laika posmu klusē.

*No Talsu pilsētas domes protokoliem
(konspektējis Valsts Vēstures arhīvā Imants Tamsons)*

1934.gada 25.septembra sēdē :

„Atlaists kasieris – bibliotekārs Jēkabs Glūda, saņemot par trim mēnešiem uz priekšu 420 l.s.”

1934.gada 14.jūnija sēdē:

„Nolemj samazināt štatus pārvaldē, atlaižot Jēkabu Glūdu, bet par bibliotēku uzdod pārzināt Verai Treimanei.”

1934.gada 27 septembra sēdē:

„Nosaka darbiniekų štatus un algas – pilsētas sekretārs Mārtiņš Gleembergs 190 l.s mēnesī, sekretariāta kancelejistei Emīlijai Stirnai 80 l.s, (vēlāk precēta ar Mārtiņu Gleembergu), grāmatvedības kancelejistei Verai Treimanei 80 l.s, ziņnesei apķalpotājai Olgai Vecmanei 60 l.s, apkopējai Edai Fridrihsonei 30 l.s, pilsētas brīvbibliotēkas pārzinei Ādinei Rēizniekā 30.l.s u.t.t.”

1934.gada 15.oktobra sēdē :

„Par pilsētas bibliotēkas pārzini ieceļ Ādini Rēizniekā (sieva pilsētas galvam) ar mēnešalgu 30 l.s.”

*Talsu pilsētas bibliotēku vēsturiskā attīstība
Ilze Kriķe (studiju darbs LU)*

1935.gadā bibliotēkā tika ieviesta decimālā klasifikācija, iekārtots hronoloģiskais jeb inventāra , autoru alfabētiskais un sistematiskais katalogs.

*Talsu Galvenā bibliotēka 1920- 2000
(izdevumu sarakstījusi S.Skromule)*

Enciklopēdiskajā rakstu krājumā „ Talsu novads”(1935.-1937.) lasām:
„Talsu pilsētas bibliotēka atrodas Grotu ielā 1(tagad Talsu Kristīgā skola), atvērta 3 reizes nedēļā. 1935.gadā atvērta 106 dienas. Pie bibliotēkas darbojas lasītava. Grāmatas izsniedz bez maksas. Grāmatu skaits 1.janvārī 1935.gadā- 4333 sējumi. Gadā iegādātas 140 grāmatas. Lasītāji- pavisam 146,t.sk. 71 sieviete.

Olga Marija Sniedziņa
vadīja bibliotēku laika posmā no 1935.-1940. gada vidum

Bibliotēka J.Grota ielā 1 atradās no 1935. – apm. 1940.gadam

Par laika posmu no 1940. – 1945.gadam par bibliotēku ziņu nav.

Bibliotekāre Milda Zariņa atceras:

,,J.Tāle bibliotēku pārņēma no Dāboliņa.

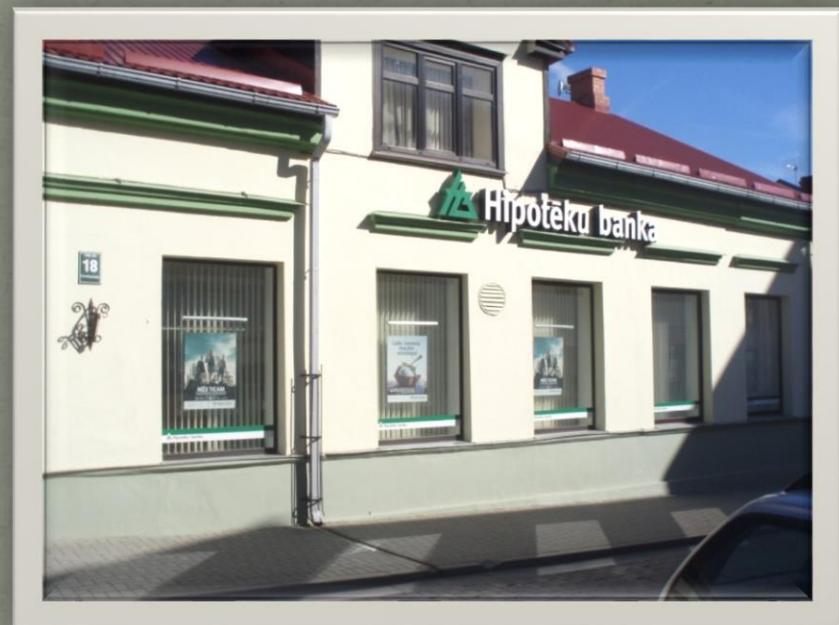
1945.gadā bibliotēka no sākuma strādāja tur, kur tagad frizētava (Lielā iela 18),
vēlāk pārgāja uz tagadējās mūzikas skolas telpām (Lielā iela 19/21).”

Lielā iela 18

Šeit 1945.gadā atsāka
strādāt

Talsu apriņķa
bibliotēka
Jāņa Tāles
vadībā.

Vēlāk bibliotēka pārcēlās uz telpām Lielā iela 19/21

„Nota bene” speciālizlaidums 1992.gads
(rakstījusi S.Skromule)

Uz šīs bibliotēkas bāzes 1945. gada 21. maijā, 12 dienas pēc vācu karaspēka kapitulācijas, sākas Talsu apriņķa bibliotēkas organizēšana.

Ar Talsu apriņķa Tautas izglītības nodaļas pavēli Nr. 107 par bibliotēkas vadītāju ar 1945.gada 10. maiju iecel **Jāni Tāli**.

5.jūlijā Lielajā ielā 18 tā sāka darboties. Fondā ir 6000 grāmatu.

Glīti iekārtotās telpās var lasīt arī laikrakstus un žurnālus.

No Izglītības Tautas komisariāta tiek saņemtas 3327 grāmatas latviešu un krievu valodā.

Jānis Tāle

vadīja bibliotēku no 1945. – 1969.gadam

No 1945.gada līdz aiziešanai pensijā 1971.gadā, J.Tāle , līdztekus tiešajam darbam un daudzajiem sabiedriskajiem pienākumiem, regulāri strādāja pie dzejas kartotēkām. Šo darbu viņš turpināja arī pēc aiziešanas pensijā līdz pat savai nāvei 1983.gadā.

J.Tāle izveidoja dzejas tematisko kartotēku, novadpētniecisko kartotēku ,kartotēku “Personālijas dzejā” un “Dzejoļu autoru ” kartotēku.

No 1945.gada līdz 1980.gadam reģistrēti apmēram 5 000 latviešu, krievu un citu PSRS tautu dzejnieki. Starp Latvijas Republikas rajonu bibliotēkām Talsu Galvenā bibliotēka , toreiz Talsu rajona centrālā bibliotēka ir vienīgā, kuras bibliogrāfiskajā uzzinū aparātā ir šāds unikāls dzejas kartotēku kopums.

1945.gadu noslēdzot Talsu pilsētas bibliotēkā lasītāju skaits 83, apmeklējumu skaits 7627, grāmatu izsniegums 11910, grāmatu fonds 16369.

1946.gadā aprīnķa bibliotēkas lasītavas fonds ir lielākais aprīnķī. Lasītava abonē 79 periodiskos izdevumus. Bibliotēkā ir 4 katalogi, iekārtota grāmatu izsniegšanas nodaļa – abonements, bērnu nodaļa un lasītava.

1948.gadā atver metodisko kabinetu.

*Bibliotēkā strādāja Jānis Tāle, Milda Zariņa,
Liesma Andersone un Eduards Zirnītis.*

Talsu aprīņķa bibliotēka kļūst par paraugbibliotēku, uz šejieni brauc mācīties no visas Latvijas , tā saņem daudzus un dažādus valdības apbalvojumus, vadītājs J.Tāle ar savu enerģisko sabiedrisko darbību ātri kļūst pazīstams aprīņķī un vēlāk arī visā Latvijā. Bibliotēka kļūst arī par citu aprīņķu bibliotēku metodisko centru. Tur regulāri notiek semināri, kuri nereti ilgst pat divas, trīs dienas. Pagastu un pilsētu bibliotekārus apmāca bibliotekārajā darbā un iepazīstina ar kultūras dzīvi aprīņķa centrā. Darbinieki, kas ieradušies no tālākajiem pagastiem, pārnakšņo bibliotēkā, guļot uz galdiem un grīdas, bet visi ir atsaucīgi un zinātgriboši. Aprīņķa bibliotēka strauju lasītāju skaita pieaugumu panāk ,rīkojot dažādus masu pasākumus.1947.gadā bibliotēkas darbinieki organizēja pirmo reizi lasītāju konferenci Talsos par A.Fadejeva romānu „ Jaunā gvarde”.

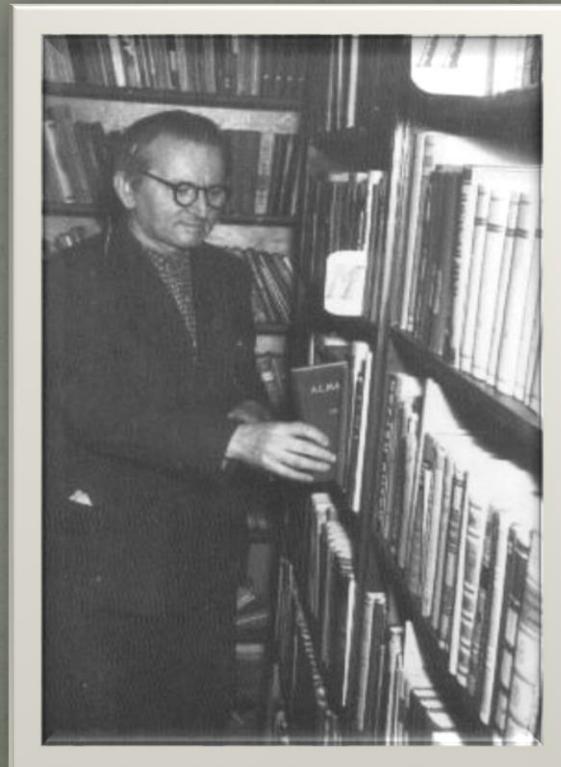
1949.gada 31 . decembrī tiek likvidēts Talsu aprīņķis un izveidots Talsu rajons, līdz ar to Talsu aprīņķa bibliotēka tiek pārdēvēta par Talsu rajona bibliotēku.

1950.gadā grāmatu skaits 35 729,
apmeklējumu skaits 26 397,
izsniegums 75 662.

Bibliotēku darbiniekų seminārs

J.Tāle pie grāmatu fonda

*Talsu Galvenā bibliotēka 1920-2000
(izdevumu sarakstījusi S.Skromule)*

1956.gadā bibliotēkai piešķīra jaunas telpas pilsētas centrā – Lielajā ielā 22. Tajā laikā šīs telpas uzskatīja par labākajām republikā. Bibliotēkas kopplatība aizņem 280 kvadrātmetrus, no kuriem 116 aizņem lasītava . Jaunās telpas ir ļoti pateicīgas dažādu pasākumu organizēšanai, kurus organizēja lasītavas vadītāja Elvīra Bāne. Viņa arī izveidoja gleznu reprodukciju alfabētisko un tematisko katalogu.

Padomju varas gados kultūras darbam valsts atmetusi tikai budžeta līdzekļu pārpalikumus, pretī prasot vispusīgu darbu, uzspiežot savu partejisko ideoloģiju .

Bibliotēkas lasītava Lielā ielā 22

Sākot ar 60 – tajiem un līdz pat 80 – tajiem gadiem bibliotēkā tika piešķirti valsts līdzekļi grāmatu iegādei.

Tās tika saņemtas no bibliotēku kolektora Rīgā. Tā kā grāmatu nosaukumu nebija daudz, tad tās tika komplektētas daudzos eksemplāros (līdz pat 10 eksemplāru daiļliteratūras grāmatu). Šajos gados bibliotēkā tika izveidots liels un labs dzejas un mākslas literatūras fonds.

*Talsu Galvenā bibliotēka 1920-2000
(izdevumu sarakstīja S.Skromulē)*

1960.gadu noslēdzot , bibliotēkā fonds bija 63082 vienības, lasītāju skaits 2064 un grāmatu izsniegums 50240.

1962.gadā bibliotēkā tiek izveidota pirmā pārvietojamā bibliotēka.

1965.gadā bibliotēka svinīgi atzīmē savas pastāvēšanas **45** darba gadus. J.Tāle referātā raksta: „ Bibliotēka aizņem 372,08 kvadrātmetrus, grāmatu fonds uz 1.janvāri ir 58 588 vienības. Lasītavu 1964.gadā izmantojuši 556 lasītāji, bibliotēkas kopējais lasītāju skaits ir 1 664.

Ilda Pāvuliņa

vadīja bibliotēku no 1969.- 1984.gadam

1969.gadā lasītāju skaits krīties – 1266.

1970.gadā tiek izveidota SBA sistēma – t.i. iespēja pasūtīt un saņemt grāmatas no visas Padomju Savienības bibliotēkām.

Fondā 75 974 vienības.

1971.gadā bibliotēkā uzsākta bibliogrāfisko un metodisko materiālu kartotēkas kārtošana, uzsākts darbs pie novadpētniecības kartotēkas.

Lasītāju skaits – 1697, apmeklējumu skaits – 15 886.

1972.gadā lasītāju skaits – 1600, apmeklējumu skaits – 16 169, fondā 76 804 vienības.

1973.gadā lasītāju skaits – 1809, apmeklējumu skaits – 16 724, fondā – 73366 vienības.

1975.gadā , līdz ar rajona bibliotēku centralizācijas sākumu , rajona bibliotēka tiek pārdēvēta par rajona centrālo bibliotēku. Šajā gadā tiek izveidota komplektēšanas un apstrādes nodaļa.

1976.gadā tiek apstrādātas 20 000 grāmatas. Centrālā bibliotēka komplektēja literatūru visām rajona bibliotēkām. Šajā laikā bibliotēka saņēma pirmo bibliobusu. Komplektēšanas un apstrādes nodaļā veidoja arī vienotu sistēmas kopkatalogu, veica bibliotēkas inventarizāciju.

1978. gadā pilsētas bibliotēkā lasa 46 procenti no Talsu iedzīvotājiem. Saņemtas papildus telpas - iekārtota ērta komplektēšanas un apstrādes nodaļa, direktore un metodikēs kabinets.

1980. gada 16. decembrī Talsu rajona kultūras namā
tieka svinēta bibliotēkas **60** gadu jubileja.

Bibliotēkā ir 18 darbinieki.

**1980.gada 28.aprīlī noslēgts līgums starp Talsu rajona dzīvokļu
saimniecības pārvaldi un Talsu rajona Centrālo bibliotēku par
telpu Jaunā ielā 2 dz.7 nodošanu nomas lietošanā ar kopējo
platību **15 kvadrātmetri** kopmītnes vajadzībām. Nomas līgums
noslēgts līdz 1985.gada 1.maijam.**

Vija Nagle
Vada bibliotēku no 1984. gada

Padomju varas gados bibliotēku darbiniekiem algas nesasniedz vidējo algu līmeni valstī, bet pietiekoši daudz līdzekļu ir grāmatu un periodikas iegādei. Samērā labi bibliotēkas ir nodrošinātas arī materiāli tehniskajā ziņā. Piemēram, 1985.gadā rajona centrālajā bibliotēkā veikts telpu kosmētiskais remonts, 1987.gadā iegādāts sekojošs inventārs – mēbeles, atskanotājs un magnetafons, 2 rakstāmmašīnas, diaprojektors. Sietuvē iesietas grāmatas un žurnāli par vairāk kā 1000 rubļiem.

Bibliotēkas finansējums dod iespēju izveidot samērā lielu fonotēku.

80-to gadu otrajā pusē pie rajona bibliotēkas darbojas 15 bibliotekārie punkti, kuri 1986.gadā devuši 372 lasītājus un 4364 grāmatu izsniegumu.

Samērā stabilajā bibliotekārajā darba ikdienā savas korekcijas izdarīja atmodas laiks un tam sekojošie politiskie notikumi valsts dzīvē. Valstī sākās zināms haoss un ekonomiskā krīze. Zemais finansiālais nodrošinājums daļai iedzīvotāju liedza pasūtīt periodiskos izdevumus un iegādāties grāmatas. Bibliotēkā strauji pieauga apmeklētāju skaits. Bibliotēka sāka strādāt 7 dienas nedēļā . Tieki daļēji saglabāta bibliotēku darba centralizācija. 1995.gadā tiek piešķirts arī kopētājs .

Bibliotēkas apmeklējums 1995.gadā ir 24 921 apmeklētājs, literatūras izsniegums – 169 706.

Uz 1996. gada 1.janvāri bibliotēkas šatos ir 16 bibliotekārie darbinieki. Saglabātas 3 nodaļas – lasītāju apkalpošanas, komplektēšanas un apstrādes, metodiskā un bibliogrāfiskā darba nodaļa. Bibliotēkas fondā ir 73 982 literatūras vienības, lasītāju skaits – 1883.

1998.gadā ar Sorosa fonda atbalstu iegādājamies pirmo datoru un aprīkojumu. Otru datoru ar aprīkojumu bibliotēkai nopērk rajona padome. 1998.gada 1.jūlijā rajona padome nodod bibliotēku Talsu pilsētas pašvaldības pārziņā.

**No 1998. gada 8.decembra , sakarā ar gaidāmo reģionālo reformu, bibliotēkai piešķir jaunu statusu –
Talsu Galvenā bibliotēka.**

Tiek apstiprināts bibliotēkas nolikums un bibliotēkas izmantošanas noteikumi. Šajā gadā ir 3 183 lietotāji, fondā ir 66 898 grāmatas, 3 488 audiovizuālie dokumenti un 4424 seriālizdevumi.

1999.gadā ir apkalpoti 3 195 lietotāji, fondā ir 66 174 grāmatas , audiovizuālie – 3 319 , seriālizdevumi – 4463.

2000.gada 1.janvārī bibliotēkas grāmatu fonds ir 66 174 literārās vienības un kopējais lietotāju skaits ir 3195, gada laikā apkalpoti 42 784 apmeklētāji. Bibliotēkas štatos ir 15 bibliotekārie darbinieki, saglabātas 3 nodaļas – lasītāju apkalpošanas, komplektēšanas un apstrādes nodaļa, bibliogrāfiski – metodiskā nodaļa. Bibliotēkas lielākā rūpe ir nenokārtotais telpu jautājums, jo nams Lielajā ielā 22 ir privātpašums un tā labiekārtošanā pašvaldība nav ieinteresēta ieguldīt lielākus līdzekļus. Bibliotēkai nav iespēju attīstīties.

Komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki sāk veidot Talsu rajona bibliotēku krājuma elektronisko katalogu (www.talsi.biblioteka.lv/Alise).

2000.gada 7.novembrī Talsu Galvenā bibliotēka atzīmē 80 pastāvēšanas gadus.

Atskaitēs par 2000.gadu norādīts, ka lietotāji bijuši 3313, fondā – 67488 grāmatas, audiovizuālie – 3366 un seriālizdevumi – 4751.

**2001.gadā lietotāju skaits – 3367, fondā 68755 grāmatas, 3429
audiovizuālie dok., 4952 seriālizdevumi.**

**Gada sākumā bibliotēka apmeklētājiem sāk piedāvāt interneta
pakalpojumus.**

**2002.gadā bibliotēkai tiek ierādītas pagaidu telpas 1.maija ielā 28 –
Talsu pilsētas pirmskolas iestādē „Pīlādzītis”.**

**2002.gada 25.aprīlī bibliotēka atsāk darbu pēc pārcelšanās uz
pagaidu telpās. 2002. gadā lietotāju skaits – 3528, fonds- 65752
grāmatas, audiovizuālie – 2488, seriālizdevumi – 5267.**

**2003.gadā Talsu Galvenajā bibliotēkā sāk veidot elektronisko
novadpētniecības datu bāzi – www.talsi.biblioteka.lv/Alise**

Bibliotēkas pagaidu telpas 1.maija ielā 28

2003.gadā lietotāju skaits – 3567, fondā – 67962 grāmatas, 5508 seriālizdevumi un 2528 audiovizuālie dokumenti.

2004.gadā lietotāju skaits – 3765, fondā 68720 grāmatas, 5529 seriālizdevumi un 2582 audiovizuālie.

2005.gadā lietotāju skaits 3905, fondā 68198 grāmatas, 5651 seriālizdevumi, 2655 audiovizuālie dok.

2006.gadā lietotāju skaits 3727, fonds- 68574 grāmatas, 5743 seriālizdevumu, 2706 audiovizuālie dok.

2007.gadā lietotāju skaits 3665, fonds - 67663 grāmatas, 5965 seriālizdevumi, 2733 audiovizuālie dok.

2008. gadā lietotāju skaits 3670, fonds – 67260 grāmatas, 6092 seriālizdevumi, 1844 audiovizuālie dok.

*2004. gadā izstrādāts jaunās bibliotēkas ēkas skicu projekts
Dundagas ielā*

2010.gada 10.novembrī bibliotēkas kolektīvs atzīmē
Talsu Galvenās bibliotēkas pastāvēšanas
90 gadadienu.

Kolektīvā ir 17 darbinieki.

Saglabātas divas nodaļas –
lasītāju apkalpošanas nodaļa un
informācijas resursu attīstības nodaļa .

Joprojām kolektīva lielākā rūpe un problēma ir nenokārtotais telpu jautājums , jo bibliotēkai nav iespēju attīstīties un kļūt par informācijas centru Talsu novadā.

Talsu bibliotēkas darbinieku saraksts:

- Ernests Štrauss 1920.-1925
- Natālija Meijere 1925.- 1927
- Ansis Liepiņš 1928 – 1931
- Jēkabs Glūda 1932 – 1934
- Vera Treimane 1934 – 1934.g.sept.
- Adine Reiznieks 1934.gada sept. – 1935.g
- Olga Sniedziņa 1935. – 1940.gada vidum
- Dāboliņš ?
- Jānis Tāle 1945.- 1971.g.
- Milda Zariņa 1945.- 1968.g.
- Eduards Zirnītis 1945.-1964.g.
- Vera Šņukuts (dzim. Kiopa) 1945.g. – nav zināms
- Lilija Ratenberga 1947.- 1957.g.

- Ausma Glazovska 1953.- 1956.g.
- Zanza Ciesniece (dzim.Grauze) 1955.- 1958.g.
- Elvīra Bāne 1956.- 1964.g.
- Helēna Daļecka (dzim Zabiņaka) 1958.- 1962.g.
- Leonīds Belovs 1962.g.jūlijs – 1962.gada novembris
- Irvīra Kauliņa(Solovjova) 1962.- 1963.g.
- Ilga Pāvuliņa 1962.- 1984.g.
- Aija Peipiņa 1964.- 1968.g.
- Ilga Voropajeva 1964.- 1967.g.
- Gundega Vjatere 1965.- 1966.g.
- Skaidrīte Mājniece 1965.- 1968.g.
- Māra Muceniece 1966.g. – 1967.g.
- Biruta Meijere 1967.g.- 1972.g.
- Baiba Bukarte 1968.g.janvāris- 1968.g.augusts
- Lidiņa Dimdāne 1968.g.- 1969.g.
- Rota Reimarte 1968.g.februāris – 1968.g.augusts
- Biruta Lorence (dzim. Sondore) 1968.g.- strādā vēl šobrīd

- Skaidrīte Abersone 1969.g.- 1971.g.
- Māra Salnāja 1969.g.- 1978.g.
- Zita Maķevica (dzim.Baumane) 1970.g.- strādā vēl šobrīd
- Ausma Elce 1971.g. – 1973.g.
- Silvija Skromule (dzim.Kokare) 1971.g. – strādā vēl šobrīd
- Vera Saare 1972.- 1984.g.
- Ilga Frīdenberga 1973.g.- 1975.g.
- Anita Mellenberga 1973.g.- 1974.g.
- Vija Nagle 1973.g. – strādā vēl šobrīd
- Valentīna Strokša(dzim.Višņova) 1974.g.- 1985.g.
- Gunta Egle 1974.g. – 1975.g.
- Aīda Arhipova (dzim.Auziņa) 1974.g. – strādā vēl šobrīd
- Margita Beidiņa (dzim.Treimane) 1975.g.- strādā vēl šobrīd
- Gaida Lorence 1975.g.- 1981.g.
- Silvija Stinkeviča 1976.g.- strādā vēl šobrīd
- Aina Freipiča 1976.g.- 1977.g.
- Aija Eltermane 1976.g.- 1991.g.

- **Agra Gaide** 1978.-2004.g.
- **Līga Karlsone** 1979.g.-strādā vēl šobrīd
- **Monika Gruščaka** 1979.- 2008.g.
- **Miranda Bērzkalne** 1980.- strādā vēl šobrīd
- **Aelita Simsone (dzim. Ozoliņa)** 1980.- strādā vēl šobrīd
- **Aija Krekovska (dzim.Arāja)** 1981.-1984.g.
- **Antra Staškova** 1982.- 1986.g.
- **Solvita Freiberga** 1983.- 1985.g.
- **Valentīna Porjadina** 1984.-2010.g.
- **Rigonda Celma** 1984.g.marts – 1984.g.jūlijs
- **Sarma Niedrāja** 1984.g.- strādā vēl šobrīd

- Dzintra Ūdre (dzim. Dumbrovica) 1984.- 1996.g.
- Areta Tālberga (dzim.Kraulere) 1985.- strādā vēl šobrīd
- Marianna Done 1987.-1989.g.
- Aija Ozoliņa 1987.-strādā vēl šobrīd
- Zanda Jēgere 1988.- 1994.g.
- Andris Dedzis 2004. – strādā vēl šobrīd
- Anete Brāle 2005.- strādā vēl šobrīd
- Sanita Balode 2009. – strādā vēl šobrīd

Bibliotēkai ir bijuši 3 šoferi:
Ivars Pāvuliņš, Andris Grīnbergs
un Edvīns Reboks.

*Vēsture nav ne atmiņas, ne pagātne .
Vēsture ir stāsts par pagātni ,
ķuras veidošanai tiek izmantotas atmiņas .*
(G.Strenga)

2010.gada 10.novembris